

Büntetőjog 4.
(Különös rész 2. félév – 2. rész)

Tóth Mihály

KÖZNYUGALOM ELLENI BŰNCSELEKMÉNYEK

XXXII. Fejezet

Követelmények:

- Közösség elleni uszítás
- Nemzeti szocialista vagy kommunista rendszerek bűneinek nyilvános tagadása
- Nemzeti jelkép megsértése
- Önkényuralmi jelkép használata
- Garázdaság
- Rendbontás
- Rémhírterjesztés
- Közveszéllel fenyegetés

KÖZÖSSÉG ELLENI USZÍTÁS

332. § Aki nagy nyilvánosság előtt

- ⊙ a) a magyar nemzet ellen,
- ⊙ b) valamely nemzeti, etnikai, faji, vallási csoport ellen, vagy
- ⊙ c) a lakosság egyes csoportjai ellen - különösen fogyatékosokra, nemi identitásra, szexuális irányultságra tekintettel -

gyűlöletre uszít, bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Az Alkotmánybíróság döntései

- ◉ 30/1992. (V.26.)

- ◉ 36/1994. (VI.24.)

- ◉ 18/2004. (V. 25.) AB határozat

„Aki uszít, az [...]ellenséges, kárt okozó tevékenységre biztat ingerel, lázít.”

„...az uszítás - túl azon, hogy durva visszaélés a véleménynyilvánítás szabadságával - nem más, mint az erőszak érzelmi előkészítése.”

A Legfelsőbb Bíróság értelmezése

- ◉ „A közösség elleni izgatás törvényi tényállását megvalósító gyűlésre uszítás olyan gyűlés felkeltésére irányul, amely aktív tevékenységbe megy át, azaz aktív, tevékeny gyűlésre izgatást jelent.” (BH 1997/165.)
- ◉ „a gyűlés - bármikor szélsőséges aktivitásba, végső soron erőszakos cselekvésbe csaphat át.” (BH 2011/242.)

A NEMZETI SZOCIALISTA VAGY KOMMUNISTA RENDSZEREK BŰNEINEK NYILVÁNOS TAGADÁSA

- 333. § Aki nagy nyilvánosság előtt a nemzeti szocialista vagy kommunista rendszerek által elkövetett népirtás vagy más, emberiség elleni cselekmények tényét tagadja, kétségbe vonja, jelentéktelen színben tünteti fel, vagy azokat igazolni törekszik, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

**Népszavazás dönt arról, hogy melyik lesz
a Magyar Köztársaság címere**

A/változat

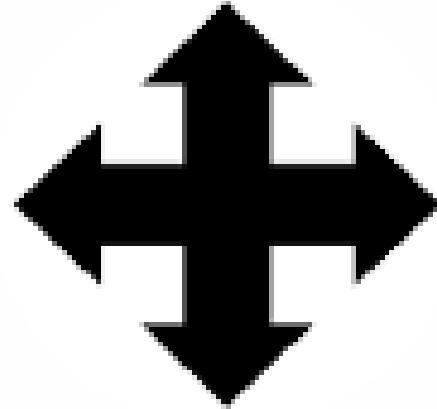
B/változat

C/változat

Önkényuralmi jelképek használata

EREDETI SZÖVEG:

- A korábbi Btk. 269/B. § (1) bekezdése szerint „Aki horogkeresztet, SS-jelvényt, nyilaskeresztet, sarlókalapácsot, ötágú vöröscsillagot vagy ezeket ábrázoló jelképet a) terjeszt; b) nagy nyilvánosság előtt használ; c) közszemlére tesz; ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el, és pénzbüntetéssel büntetendő.”
- (2) bekezdése : „nem büntethető az (1) bekezdésben meghatározott cselekmény miatt, aki azt ismeretterjesztő, oktatási, tudományos, művészeti célból vagy a történelem, illetve a jelenkor eseményeiről szóló tájékoztatás céljából követi el.”

Alkotmánybíróság

EJEB

- ◉ 14/2000. (V.12.) AB. számú határozatában a bűncselekmény alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasította, a 269/B. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésére vonatkozó indítványokat pedig visszautasította
- ◉ 4/2013 (II.23.) AB: a bűncselekmény alaptörvény-ellenes, ezért megsemmisíti
- ◉ A Strasbourgi Bíróság 2008-as ítélete (33629/06., 08.07.2008.)
- ◉ 2012 szeptember – hasonló ítélet (29459/10.,03.11.2011
- ◉ .)

EJEB:

- ◉ A strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) 2008. július 8-i ítélete szerint Magyarország megsértette az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikkelyét, azaz a véleménynyilvánítás szabadságát, amikor Vajnai Attila, a Magyarországi Munkáspárt 2006 (MM 2006) akkori elnökhelyettesével szemben büntetőeljárást indított. Ugyanilyen döntés született 2011. november 3-án Fratanoló János, az MM 2006 elnöke ügyében.[8] A bíróság érvelése szerint a vörös csillag nemcsak a kommunista diktatúra, hanem a munkásmozgalom jelképe, így használata nem feltétlenül jelent önkényuralmi rendszerekkel történő azonosulást.
- ◉ Hasonló döntés született az árpádsáv esetében is a Fáber v. Magyarország ügyben.

A hatályos tényállás:

Önkényuralmi jelkép használata

- ◉ **335. §**Aki horogkeresztet, SS-jelvényt, nyilaskeresztet, sarló-kalapácsot, ötágú vöröscsillagot vagy ezeket ábrázoló jelképet a köznyugalom megzavarására alkalmas - különösen az önkényuralmi rendszerek áldozatainak emberi méltóságát vagy kegyeleti jogát sértő - módon
 - ◉ a) terjeszt,
 - ◉ b) nagy nyilvánosság előtt használ, vagy
 - ◉ c) közszemlére tesz,
ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt elzárással büntetendő.

TOVÁBBI BŰNCSELEKMÉNYEK

Hatósági rendelkezés elleni uszítás

- 336. § Aki nagy nyilvánosság előtt, a köznyugalom megzavarására alkalmas módon hatóság rendelkezése ellen általános engedetlenségre uszít, bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

○ Közveszéllyel fenyegetés

- 338 § (1) Aki a köznyugalom megzavarására alkalmas olyan valótlan tényt állít, híresztel, vagy azt a látszatot kelti, hogy közveszéllyel járó esemény bekövetkezése fenyeget bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- (2) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a közveszéllyel fenyegetés a köznyugalmat súlyosan megzavarta.

○ RÉMHÍRTERJESZTÉS

- 337. § * (1) Aki közveszély színhelyén nagy nyilvánosság előtt a közveszéllyel összefüggésben olyan valótlan tényt vagy való tényt oly módon elferdítve állít vagy híresztel, amely a közveszély színhelyén alkalmas az emberek nagyobb csoportjában zavar vagy nyugtalanság keltésére, bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

- (2) Aki különleges jogrend idején nagy nyilvánosság előtt olyan valótlan tényt vagy való tényt oly módon elferdítve állít vagy híresztel, amely alkalmas arra, hogy a védekezés eredményességét akadályozza vagy megghiúsítsa, bűntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Garázdaság

339. § (1) Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a garázdaságot

- a) csoportosan,**
- b) a köznyugalmat súlyosan megzavarva,**
- c) fegyveresen,**
- d) felfegyverkezve, vagy**
- e) nyilvános rendezvényen követik el**

A garázdaság és a bírói gyakorlat

4/2007. számú BJE határozat : a garázdaság társas, illetve csoportos elkövetését nem zárja ki, ha az erőszakos cselekményt a tettesek egymás ellen valósítják meg

34. BK vélemény

a garázdaság halmazati kérdéseiről
Bűnhalmazat létesül, ha az elkövető egy cselekménnyel a garázdaság, valamint a testi sértés vagy a rongálás törvényi tényállását is megvalósítja, feltéve, hogy a testi sértés vagy a rongálás törvényi büntetési tétele nem súlyosabb, mint a garázdaságé.

Rendbontás

- ◉ **340. § (1)** Aki nyilvános rendezvény szervezőjének vagy rendezőjének a rend fenntartása érdekében tett jogszerű intézkedésével szemben erőszakkal vagy fenyegetéssel ellenállást tanúsít, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- ◉ (2) Ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki sportrendezvényen a létesítménynek a nézőktől vagy a nézők meghatározott csoportjától elzárt területére jogosulatlanul belép, ott tartózkodik, vagy e területre a sportrendezvény megtartását vagy mások testi épségét veszélyeztető tárgyat bedob.
- ◉ (3) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a rendbontást
 - a) csoportosan,
 - b) fegyveresen,
 - c) felfegyverkezve vagy
 - d) különös visszaesőként követik el.
- ◉ (4) A különös visszaesés szempontjából hasonló jellegű bűncselekmény
 - a) a testi sértés [164. § (3)-(6) és (8) bekezdés],
 - b) a hivatalos személy elleni erőszak [310. § (1)-(5) bekezdés], a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak (311. §), a hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatója elleni erőszak (312. §),
 - c) a garázdaság (339. §),
 - d) a rongálás [371. § (1)-(6) bekezdés].

Okirat-hamisítások

(Btk. 342-346.§)

A közbizalom (mint a fejezet jogi tárgyának) fogalma

A **közbizalom** a társadalmi kapcsolatok alapját képező tények valóságát elismerő és az azokhoz kapcsolódó közösségi állásfoglalás.

Azt jelenti, hogy elfogadjuk, bízunk benne hogy

- az emberek státuszát, személyes körülményeit és jogi helyzetét szabályozó, valamint
- a jogi személyek, az államigazgatási és igazságszolgáltatási szervek működését rendező aktusok és ezek megnyilvánulásai - szabályszerűek.

Az okirathamisítások – mint a közbizalom sérelmét jelentő tettek

A közbizalom sérelme leginkább az alanyok jogi helyzetét érintő okiratok hamisítása folytán tárgyasul.

Ez indokolja az okirathamisítások büntetését, ami egyidős az okirati bizonyítás ókori kialakulásával

A hatályos tv. okirat-hamisításai (valamennyi követelmény!)

- Bárki által elkövethető közokirat-hamisítás (342. §)
- Hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás (343. §)
- Biztonsági okmány hamisítása (344. §)
- Hamis magánokirat felhasználása (345. §)
- Okirattal visszaélés (346. §)

A vizsgán fontos

- A közokirat és magánokirat fogalma
- Az egyes bűncselekmények elkövetési magatartásai
- A rendelkező és a bizonyító okiratok megkülönböztetése, ennek jelentősége.
- A bírói gyakorlat fontosabb aktusainak lényege
(a fontos jogegységi döntések lényegét alább összefoglalom)

Valódi, hamis és valótlan tartalmú okirat fogalma

- **Valódi** okirat az, amelyet a kiállítóként feltüntető személy vagy hatóság készített és a kiállítóként megjelölt személy vagy hatóság nyilatkozatát tartalmazza.
- **Hamis** az az okirat, amelynek készítője nem azonos a kiállítóként feltüntetett személlyel vagy hatósággal, illetőleg amely nem a kiállítóként feltüntetett személy vagy hatóság nyilatkozatát tartalmazza.
- **Valótlan tartalmú** az az okirat, amelyben a feltüntetett tények nem felelnek meg a valóságnak.
- A közbizalom egyaránt függ az okiratok valódiságához, mind pedig az okiratok valósághű tartalmához. A büntetőjogi szabályozás ennek megfelelően kiterjed nemcsak a valótlan tartalmú hamis okiratokra, hanem a valósághű tartalmú hamis okiratokra és a valótlan tartalmú valódi okiratokra is.

Közokirat-hamisítás

342. § (1) Aki

- *a)* hamis közokiratot készít, vagy közokirat tartalmát meghamisítja,
- *b)* hamis, hamisított vagy más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál,
- *c)* közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba,
büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki az (1) bekezdés *a)* vagy *b)* pontjában meghatározott közokirat-hamisításra irányuló előkészületet követ el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) Aki az (1) bekezdés *c)* pontjában meghatározott közokirat-hamisítást gondatlanságból követi el, vétség miatt elzárással büntetendő.

Hivatalos személy által elkövetve

343 (1) Az a hivatalos személy, aki hivatali hatáskörével visszaélve

- a) hamis közokiratot készít,
- b) közokirat tartalmát meghamisítja, vagy
- c) lényeges tényt hamisan foglal közokiratba,
büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) E § rendelkezéseit a külföldi állam igazságszolgáltatási vagy bűnüldözési feladatot ellátó hatóságának a törvény alapján Magyarország területén eljáró tagjára is megfelelően kell alkalmazni.

Közokirat fogalma (Pp. XXII.fej.)

323. § (1) **A közokirat** olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő módon állított ki.

(2) A közokiratot az ellenkező bizonyításáig valódinak kell tekinteni, a bíróság azonban az okirat kiállítóját hivatalból is felhívhatja nyilatkozattételre az okirat valódisága tekintetében.

(3) A közokirat teljes bizonyító erővel bizonyítja

a) hogy a kiállító a benne foglalt intézkedést megtette vagy határozatot a benne foglalt tartalommal meghozta,

b) a közokirattal tanúsított adatok és tények valóságát,

c) a közokiratban foglalt nyilatkozat megtételét, annak idejét és módját.

(4) Elektronikus közokirat kiállításához az is szükséges, hogy a közokirat kiállítására jogosult az elektronikus okiraton - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírást vagy bélyegzőt, és amennyiben jogszabály így rendelkezik időbélyegzőt helyezzen el.

(5) Jogszabály egyéb okiratot vagy - adathordozótól függetlenül - más dolgot közokirattá nyilváníthat.

(6) Közokirattal szemben is van helye ellenbizonyításnak, kivéve, ha azt törvény kizárja vagy korlátozza.

Bizonyító és rendelkező közokiratok

- **Bizonyító közokiratok** azok, amelyek bizonyító ereje kiterjed a bennük foglalt tények, nyilatkozatok és adatok megtörténtének, és azok tartalmi valódiságának közhiteles igazolására is (anyagi bizonyító erő).
- A személyazonosító igazolvány pl. bizonyítja a személyazonosságot és az abban rögzített más adatok (születési hely, s időpont stb.) valóságát; a születési anyakönyv a meghatározott személyektől való leszármazást, a személy nevét és a születés időpontját.
- A **rendelkező közokiratoknak** a bizonyító ereje nem terjed ki a közokiratban rögzített adatok, nyilatkozatok, megállapítások, intézkedések tartalmi valódiságának az igazolására, azt azonban közhitelűen és teljes bizonyító erővel igazolják, hogy a kiállítójuk az okiratban megjelölt helyen és időben a bennük foglalt, s meghatározott személyi vagy tárgyi körre vonatkozó adatot (pl. rendelkezést) közokiratba foglalta (alaki bizonyító erő).
- Ilyen pl. az ítélet, a közbérendelelet, a hatósági eljárásokban felvett kihallgatási jegyzőkönyvek

Az elkövetési magatartások

- Készítés és meghamisítás mind alaki, mind tartalmi kérdésekre kiterjedhet.

(Alaki hamisítás pl. egy hivatalos okmány hamis aláírása, tartalmi az eredeti okmány által tanúsított tény megváltoztatása)

- Közreműködéssel történő hamisítás általában szintén, de *rendelkező közokiratok* esetében csak alaki kérdésekre terjedhet ki.

1/2004. BJE

- *„Közreműködéssel” (hamis adatok közlésével) mind „rendelkező” mind „bizonyító” közokirat hamisítható, a rendelkező (tehát nem bizonyító) okiratok viszont csak az **alaki** körülmények (hely, idő, közreműködők személye meghamisítása) tekintetében.*
- *Más nevére szóló akár rendelkező, akár bizonyító okirat átadása személyazonosság igazolására: „felhasználásnak” minősül.*

Hamis magánokirat felhasználása

345. § Aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot felhasznál, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A teljes bizonyító erejű magánokirat (Pp.325.§)-

a) hagyományos okiratok

- a) a kiállító az okiratot saját kezűleg írta és aláírta,
- b) két tanú igazolja, hogy az okirat aláírója a részben vagy egészben nem általa írt okiratot előttük írta alá, vagy aláírását előttük saját kezű aláírásának ismerte el; igazolásként az okiratot mindkét tanú aláírja, továbbá az okiraton a tanúk nevét és - ha törvény eltérően nem rendelkezik - lakóhelyét, ennek hiányában tartózkodási helyét olvashatóan is fel kell tüntetni,
- c) az okirat aláírójának aláírását vagy kézjegyét az okiraton bíró vagy közjegyző hitelesíti,
- d) az okiratot a jogi személy képviselőjére jogosult személy a rá vonatkozó szabályok szerint megfelelően aláírja,
- e) ügyvéd vagy kamarai jogtanácsos az általa készített okirat szabályszerű ellenjegyzésével bizonyítja, hogy az okirat aláírója a más által írt okiratot előtte írta alá vagy aláírását előtte saját kezű aláírásának ismerte el,

(folytatás – b) elektronikus okiratok)

f) az elektronikus okiraton az aláíró a minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírását vagy bélyegzőjét helyezte el, és - amennyiben jogszabály úgy rendelkezik - azon időbélyegzőt helyez el,

g) az elektronikus okiratot az aláíró a Kormány rendeletében meghatározott azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés szolgáltatással hitelesíti, vagy

h) olyan, törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott szolgáltatás keretében jött létre, ahol a szolgáltató az okiratot a kiállító azonosításán keresztül a kiállító személyéhez rendeli és a személyhez rendelést a kiállító saját kezű aláírására egyértelműen visszavezethető adattal együtt vagy az alapján hitelesen igazolja; továbbá a szolgáltató az egyértelmű személyhez rendelésről kiállított igazolást elektronikus dokumentumba kapcsol, elválaszthatatlan záradékba foglalja és azt az okirattal együtt legalább fokozott biztonságú elektronikus bélyegzővel és legalább fokozott biztonságú időbélyegzővel látja el.

- **A teljes bizonyító erejű magánokirat az ellenkező bizonyításáig teljes bizonyító erővel bizonyítja, hogy az okirat aláírója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetve elfogadta vagy magára kötelezőnek ismerte el.**
- **A teljes bizonyító erejű magánokirat valódiságát csak akkor kell bizonyítani, ha azt az ellenfél kétségbe vonja, vagy a valódiság bizonyítását a bíróság szükségesnek találja.**

Az egyszerű magánokirat – Pp 326. § - ez is a bcs. tárgya lehet

A magánokirathoz - ha azt nem a 325. § (1) bekezdése szerint állították ki - nem fűződik törvényi vélelem, és annak bizonyító erejét a bíróság a bizonyítás általános szabályai szerint a tárgyalás és a bizonyítás összes adatának figyelembevételével állapítja meg, kivéve, ha jogszabály

- a) adott magánokirat bizonyító erejét másként szabályozza, vagy
- b) az okirati bizonyításhoz meghatározott alakban kiállított okiratot ír elő.

BKv 36.

Elhatárolás

- A Kúria 36. BK véleménye szerint a hamis magánokirat felhasználása folytatólagosan elkövetett, ha a hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú – ugyanazon vagy több – magánokiratot, ugyanazon jogviszonyból származó jog vagy kötelezettség létezésének, megváltoztatásának vagy megszűnésének bizonyítására többször használják fel, és a folytatólagosság egyéb törvényi feltételei is fennállnak.

ELHATÁROLÁS **Tanultuk:**

- A hamis magánokiratnak büntető- vagy polgári ügyben bizonyítási eszközként való szolgáltatása hamis tanúzásként [272. § (2) bekezdés c) pont] büntetendő

Jogegységi döntések

- **1/2000. BJE** (készítés és felhasználás halmazata)
- **5/2000. BJE** (közreműködés gépjárműnyilvántartás kapcsán)
- **1/2004. BJE** (felhasználás és közreműködés „rendelkező” ill „bizonyító” közokiratok esetében **(ezt már korábban tárgyaltuk)**)
- **2/2004. BJE** (büntető eljárásban más nevének felhasználása)
- **1/2010. BJE** (nyugdíjasok utazási kedvezménye)- közokirat

1/2002. BJE

- *Ha a hamisító és felhasználó azonos személy, halmazat nincs, a cselekmény természetes egység, melynek keretében az elkövető mind a készítésért, mind a felhasználásért felel. Ha azonban az elkövetőnek a büntetőjogi felelőssége a hamis, hamisított közokirat készítéséért - valamely büntethetőségi akadály (pl. elévülés) miatt - nem állapítható meg, kizárólag a közokirat felhasználásáért (b) pont) vonható felelősségre.*

5/2000. BJE

- *A forgalmi engedélyben szereplő korábbi tulajdonosnak az adásvételi szerződésben aktuális eladói minőségben történő feltüntetése, majd a szerződés hatósághoz (a gépjármű-nyilvántartóhoz) történő benyújtása intellektuális (közreműködéssel megvalósuló) közokirat-hamisítás lehet.*
- *Eszerint ilyenkor halmazat nincs.*

2/2004. BJE

- *Ha valaki a büntető eljárásban gyanúsítottként másnak adja ki magát és vallomásáról jegyzőkönyv készül: hamis vád, és „közreműködéssel” elkövetett okirat-hamisítás, ha más iratát fel is használja, ezen kívül „felhasználás” is a terhére róható.*

1/ 2010. BJE

- *A Nyugdíjfolyósító Igazgatóság által jogszabály alapján kiállított, a jogosult nevét, lakcímét, nyugdíjas törzsszámát tartalmazó, egyedi sorszámozással ellátott, a jogszabályban meghatározott utazási kedvezmény igénybevételére jogosító "Nyugdíjasok utazási utalványa" közokirat.*

Okirattal visszaélés – elköv. tárgy

(Nem, vagy nem kizárólag sajátja)

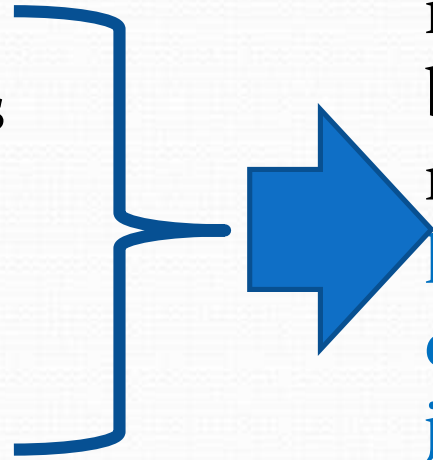
- **Saját az okirat**, ha az okira vonatkozó tulajdonjogot másnak sem tulajdoni természetű, sem kötelmi alapokon nyugvó joga nem korlátozza. Nem jelenti a tulajdonjog korlátozását, ha a tulajdonost igazgatásrendészeti, munkajogi vagy más rendelkezés folytán a felmutatás, bemutatás vagy megőrzés kötelessége terheli (például a személyi igazolvány vagy az útlevel esetében). Közömbös, hogy az okirat kinek a jogára, jogviszonyára vonatkozóan igazol tényeket.

A "nem kizárólag sajátja"

- a) az okirat közös tulajdonban van, (házassági anyakönyvi kivonat vagy a társasági szerződés)
- b) az okirat tulajdonjogát más kötelmi jellegű kötelezettsége korlátozza (például haszonélvezeti jogot is rögzítő adásvételi szerződés).

Okirattal visszaélés és célzat

- A
 - -megszerzés
 - megsemmisítés
 - megrongálás
 - elvétel
 - eltitkolás
 - átadás, átvétel
(szubszidiárius!)
- KÖZOKIRAT esetében
Célzattól független!

- Aki az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt magánokiratra **azért** követi el, hogy jogtalan előnyt szerezzen vagy jogtalan hátrányt **okozzon**, egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

1/2009. BJE

- A "megszerzés" megvalósulásához viszonylag hosszabb ideig tartó, visszaélészerű, a közokiratok iránti bizalom megingatására alkalmas birtoklás szükséges.
- Megsemmisítéssel követi el az okirattal visszaélést az is, aki a nem kizárólag saját vagy idegen közokiratot olyan körülményeknek teszi ki, amelyek következtében az okirat állagának helyrehozhatatlan károsodása, vagy tartalmának felismerhetetlenné válása (eltűnése) az általános éleltapasztalatok alapján előrelátható.

Embercsempészás

- **353. § (1)***– Aki államhatárnak más által a jogszabályi rendelkezések megszegésével történő átlépéséhez segítséget nyújt, büntetett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- (2)*– A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha az embercsempészt
 - a) vagyoni haszonszerzés végett,
 - b) államhatár átlépéséhez több személynek segítséget nyújtva, vagy
 - c) az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítmény, illetve eszköz megsemmisítésével vagy megrongálásával követik el.
- (3)*– A büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha az embercsempészt
 - a) a csempésztett személy sanyargatásával,
 - b) fegyveresen,
 - c) felfegyverkezve,
 - d) üzletszerűen vagy
 - e) bűnszövetségben követik el.
- (4)*– A büntetés öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés, ha
 - a) a (3) bekezdés a) pontja szerinti embercsempészt a b)-e) pontban meghatározott módon
 - b) a (3) bekezdés b) pontja szerinti embercsempészt az a), illetve a c)-e) pontban meghatározott módon
 - követik el.
- (5)*– A (3) vagy (4) bekezdésben meghatározott bűncselekmény szervezője vagy irányítója tíz évtől húsz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- (6)*– Aki embercsempésztésre irányuló előkészületet követ el, három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Kúria Bfv.I.1.323/2018.

- Az embercsempésznél a segítségnyújtás országon belüli konkrét helyszíne közömbös. Az lényeges csupán, hogy az elkövető a tevékenységével valakinek (aki lehet akár külföldi, akár belföldi, akár menekült) az államhatár tiltott módon való átlépését elősegítse. **Embercsempészség tehát nemcsak az államhatár közelében követhető el**, hanem bárhol az országban, sőt az országon kívül is, feltéve, hogy e magatartás az országhatár jogellenes átlépését segíti elő. Ebből következően alaptalan az indítvány előterjesztőjének azon hivatkozása, hogy a bűncselekmény azért nem valósult meg, mert a terhelt magatartását az egyik esetben a határtól 173 km, a másik esetben 111 km távolságban kísérte a tényállásban megjelölt személyeket. Az embercsempészség büntette a segítség nyújtásával befejezetté válik, így annak már nincs jelentősége, hogy azon személy, aki a segítséget kapta, a határt ténylegesen átlépi, vagy azt a határvonalon megkísérli-e

Embercsempészes és folytatólagosság (BH 2008.319.)

- Btk. 6. § (2) bek.: Nem bűnhalmazat, hanem folytatólagosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt, egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként többször követ el.
- - A folytatólagosság törvényi egységébe az azonos törvényi tényállásba ütköző, rövid időn belül, egységes akarat-elhatározással ismétlődően megvalósított magatartások tartoznak, s ez megállapítható mindazon bűncselekmények esetében is, melyeknek sértettje nincs. A Btk. 12. § (2) bekezdésének definíciójában megjelölt azon kritériumnak, amely szerint a folytatólagosság azonos sértett esetén állapítható meg, - csupán a természetes vagy jogi személy sérelmére megvalósított cselekmények esetén van jelentősége. Más cselekményeknél (pl. garázdaság vétsége, ittas járművezetés vétsége, szeméremsértés vétsége, magán- és közokirat-hamisítás stb.) azonban a folytatólagosság (az egyéb törvényi feltételek megléte mellett) természetesen sértett hiányában is megállapítható. A 4/2004. BJE határozat II. pontja szerint az „azonos sértett sérelmére” törekvő elkövetés, mint a folytatólagosság ismérve figyelmen kívül marad az olyan bűncselekményeknél, amelyeknek nincs passzív alanya.

Embercsempészás más bűncselekményekhez kapcsolódó viszonya

- Bűnhalmazat létesül akkor, ha a segítségnyújtás az embercsempészás mellett más bűncselekményt is megvalósít, így például külföldre távozás elősegítése céljából, ellenszolgáltatásért útlevél hivatalos személy általi meghamisítása, hivatalos személy által kötelességszegéssel elkövetett vesztegetés büntette és hivatalos személy által közokirat-hamisítás büntette mellett embercsempészet büntettének is minősül az, ha a meghamisított útlevél felhasználásával az országot elhagyták (BH, 1988/120.).
- Az embercsempészt a jogellenes tartózkodás elősegítésétől az határolja el, hogy míg utóbbi elkövetője már alapesetben jogtalan vagyoni haszonszerzés céljából csak a jogellenes belföldi tartózkodáshoz nyújt segítséget, az országba történő belépést azonban nem segíti.
- Az embercsempész cselekménye olyan személy jogellenes határátlépését is segítheti, akinek a belföldön tartózkodása egyébként nem jogellenes (BH, 2011/157.).

Vagyon elleni bűncselekmények

XXXVI. fejezet

Lopás

„A ki az idegen jószágot birtokosától vagy urától tudtta és akarattya nélkül álnokul elorozza, tolvajságot követ el”(1788)

Óvodások definíciója:

„Tolvaj az, aki olyan dolgot talál, amit senki nem veszített el.” (2010)

A lopások száma:

- 1996: 170 ezer
- 2000: 159 ezer
- 2009: 163 ezer
- 2010: 185 ezer
- 2011: 182 ezer
- 2012: 185 ezer
- 2013: 168 ezer
- 2014: 142 ezer
- 2015: 112 ezer
- 2016: 95 ezer
- 2017: 78 ezer
- 2018: 62 ezer
- 2019: 55 ezer
- 2020: 49 ezer
- 2021: 41 ezer

Az összbünyözés kb. 35-40 %-a

A vagyon elleni bűncselekmények kb 60 %-a

Lopás (Btk. 370.)

- **370. § (1) Aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el.**
- **Értelmezendő:**
 - **elkövetési tárgy**
 - **sértett (passzív alany)**
 - **elkövetési magatartás**

Elkövetési tárgy

- Idegen
- Ingó
- Értékkel bíró dolog
 - *Btk. 383. § a. pont: dolgon a villamos- és a gazdaságilag hasznosítható más energiát is, úgyszintén a vagyoni jogosultságot megtestesítő olyan okiratot is érteni kell, amely a benne tanúsított vagyoni érték vagy jogosultság feletti rendelkezést önmagában – illetve a dematerializált formában kibocsátott értékpapír esetében az értékpapírszámla jogosultjának – biztosítja,*

4055/1949. (V. 28.) Korm. Rendelet az áramlopás szigorúbb büntetése tárgyában (az „energia-lopás gyökerei)

A magyar köztársaság kormánya az 1946:XVI. tc. 1. §-ában foglalt és legutóbb az 1948:LVI. tc. 1. §-ával meghosszabbított felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. § (1) Az 1878:V. törvénycikkbe iktatott büntetőtörvénykönyv 336. §-a az alábbi 15. ponttal akként egészített ki, hogy tekintet nélkül a lopott dolog értékére, bűntett a lopás akkor is, ha a tolvaj a lopást villamosáram tekintetében követte el (áramlopás).

(2) Ha az ellopott villamosáram mennyisége nem állapítható meg, azt akként kell számításba venni, mintha a lopás elkövetője a lopás felfedezésekor általa üzemben tartott minden egyes fogyasztói berendezés után évi 1500 órai használatnak megfelelő árammennyiséget fogyasztott volna.

2. § A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Hulladék tulajdona - 2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról

- 43. § (1) Ha a gyűjtőedényt a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásának biztosítása céljából közterületen helyezték el, a hulladék a gyűjtőedényben történő elhelyezéssel a Koordináló szerv tulajdonába és a közszolgáltató birtokába kerül.
- (2) A lomtalanítás során közterületre helyezett hulladék a Koordináló szerv tulajdonát képezi és egyben a közszolgáltató birtokába kerül.

Idegen dolog

- **A közös tulajdon** leggyakoribb formája a házastársak közötti vagyonszövetség. A tulajdonjog tekintetében az az általános szabály, hogy a házassági életközösség folyamán szerzett dolog mindkét házastárs tulajdonában áll, és amíg a házassági életközösség meg nem szűnik, a házastársak egymás sérelmére lopást nem követhetnek el.
- Ez alól kivétel a különvagyonba tartozó ingóság, s egyes döntések szerint az olyan dolgok is, amelyeket kizárólag az egyik házastárs használ.
- *MINDIG IDEGEN VISZONT:*
- *a tévedésből vagy véletlenül a szemétkébe került dolog* (erre általában a tárgy értékéből lehet következtetni).
- *a természet kincsei, a vadon élő állatok és azok származékai.* Ez utóbbi dolog tekintetében állapította meg a bíróság, hogy például az erdőben elhullajtott szarvasagancs elvitele lopást valósít meg.

Sértett (passzív alany)

- *„Más” - mind a dolog tulajdonosa, mind a birtokosa lehet.*
- *Rábízott dolog „elvétele” nem lopást, hanem sikkasztást valósít meg.*
- *Passzív alany tolvaj is lehet, azaz a tolvajtól is lehet lopni.*

Elkövetési magatartás

(Mikor befejezett a lopás)

- *Contrectatio*: a dolog elmozdítása, a dolognak az addigi helyéről más helyre való áthelyezése,
- *Ablatio*: a dolognak az elkövetés helyéről való elvitele,
- **Apprehensio** (birtokbavétel): **a birtokállapot megváltoztatása, a korábbi megszüntetése és új állapot keletkeztetése.**

A lopás legfontosabb minősítő körülménye: az érték

- **0-50.000 Ft:** *szabálysértés*, az elkövetővel szemben pénzbírságot (vagy elzátást) alkalmaznak.
- **50.001- 500.000 Ft:** *kisebb érték*, a büntetés gyakran pénzbüntetés.
- **500.0010- 5 millió Ft:** *nagyobb érték*, a cselekmény büntett, a jellemző büntetés további minősítő körülmények hiányában többnyire felfüggesztett szabadságvesztés.
- **5 millió 1 Ft- 50 millió Ft:** *jelentős érték*, a büntett elkövetője egyéb körülményektől függően – végrehajtandó szab. vesztés lehet.
- **50 m 1.- 500 millió Ft:** *különösen nagy érték*, a büntetési tétel 2-8 évig terjedő szabadságvesztés.
- **500 millió 1 Ft fölött:** *különösen jelentős érték*, a tettes 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztés szabható ki.

a SZABÁLYSÉRTÉSI értékre elkövetett lopást vétséggé minősíti.	a VÉTSÉGI illetve a BŰNTETTI értékre elkövetett lopást (kisebb, nagyobb, jelentős, különösen nagy érték esetén is) súlyosabb szintre emeli	kizárólag a KISEBB ÉRTÉKRE elkövetett lopást minősíti súlyosabban
-bűnszövetség, -üzletszerűség, -dolog elleni erőszak, -zsebtolvajlás, -okiratok egyidejű elvétele, -jogtalan behatolás, -hamis vagy lopott kulcs, -házközösségben lakó sérelme, -jogellenes fakivágás, -közveszély színhelye	-bűnszövetség -üzletszerűség -dolog elleni erőszak, -zsebtolvajlás -okiratok egyidejű elvétele - közveszély színhelye	- kulturális javak tárgya -vallási tisztelet tárgya - temetkezési, kegyeleti tárgy - nemesfém

Üzletszerűség – „hasonló” cselekmények lopásnál (39/2007. BKv.) - aktualizálva -

Hasonlónak kell tekinteni:

- - információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás (375.§)
- - a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélést (Btk. 393. §),
- - a lopást (Btk. 370. §),
- - a sikkasztást (Btk. 372. §),
- - a csalást (Btk. 373. §),
- - a rablást (Btk. 365. §),
- - a kifosztást (Btk. 366. §),
- - a zsarolást (Btk. 367. §),
- - az orgazdaságot (Btk. 379. §),

Ezeknek a bűncselekményeknek a hasonló jellege abban áll, hogy a vagyoni viszonyokat haszonszerzési célból támadják.

A dolog elleni erőszak

- **Btk:** „ - ideértve azt is, ha a dolog eltulajdonításának megakadályozására szolgáló eszközt állagsérelem okozása nélkül eltávolítják, vagy a dolog eltulajdonításának megakadályozására alkalmatlanná teszik -,
- **4/1998. Büntető jogegységi határozat:**
 - 1. *A lopás dolog elleni erőszakkal elkövetettnek minősül, ha az elkövető a lopás tárgyának megőrzésére szolgáló készüléket (zárat) nem annak birtokbavételekor, hanem a helyszínről eltávozva, később töri fel.*
 - 2. *A dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás kísérletét valósítja meg, aki a lopás tárgyát az annak védelmére vagy megőrzésére szolgáló készülékkel (zárral) együtt birtokba veszi, de tettenérés vagy más körülmény folytán azokat nem törí fel.*

42. sz. BK vélemény – *lopás-rongálás-dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás viszonya*

Rongálás (371. §)

(1) Aki idegen vagyontárgy megsemmisítésével vagy megrongálásával kárt okoz, rongálást követ el.

(2) A büntetés vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztés, ha

- *a)* a rongálás kisebb kárt okoz, vagy
- *b)* a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálást
- *ba)* falfirka elhelyezésével vagy
- *bb)* bűnszövetségben

Követik el.

„Speciális rongálások”

Sikkasztás (372. §)

- **317. § (1)** Aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik, sikkasztást követ el.

A sikkasztás elkövetési tárgya csak ingó dolog lehet (1/2005 B-PJE)

„Az ingó dolog – mint fizikai, tárgyi valóság – helyéből károsodás nélkül elmozdítható, áthelyezhető, elrejtető. Az ingó dolog birtokba adása esetén a rábízónak – mindaddig, amíg a megbízott visszaélésnek minősülő magatartást nem tanúsít – lehetősége nyílik arra, hogy a dolog felett felügyeletet gyakoroljon. A sikkasztás büntetőjogi következmények alkalmazását indokoló veszélyessége éppen abban rejlik, hogy az elkövetési magatartások bármelyikének – akár az eltulajdonításnak, akár a sajátjakénti rendelkezésnek – kifejtésével a tulajdonos számára a dolog további sorsa követhetetlené válik vagy válhat.

Ingyatlan esetében azonban ez a helyzet nem áll fenn, mivel az elmozdíthatatlan, elrejtethetetlen, tulajdonosa elől el nem tagadható. Éppen ezért ilyenkor a rábízás értelemszerűen nem birtokba adást, hanem birtokba engedést jelent.”

„Rábízás” . „sajátjakénti rendelkezés”

- A **rábízás** az a jogi aktus, amely kötelmi viszonyt létesít a jogosított (tulajdonos) és a dolgot birtokba vevő személy között. A dolog birtoklását a **kétoldalú akarat-megegyezés** teszi **jogszerűvé**. A rábízás **célja** lehet többek között: szállítás, megőrzés, gondozás, kezelés, haszonbérlet stb.
- **Sajátkénti rendelkezés** minden olyan végleges eltulajdonítási szándékot nélkülöző magatartás, ami a tulajdonos rendelkezési jogosultságának sérelmével vagy e jog csorbításával jár. Ebben az esetben az elkövető a tulajdonos engedélye nélkül tulajdonosi jogosítványokat gyakorol, ilyen például a dolog birtokának, használatának időleges átengedése, zálogba adása, egyéb módon megterhelése stb.

Csalás (373.§)

- **318. § (1) Aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz, csalást követ el.**

3/2009. BJE

- 1. Nem állapítható meg a csalás bűncselekményében a bűnössége annak a terheltnek, akinek a kölcsön felvételekor szándékában áll a kölcsön visszafizetése, és ennek a reális lehetősége is adott, de a hitel megszerzése érdekében a piaci alapú kölcsön folyósításának feltételei tekintetében a hitelintézetet tévedésbe ejti és a pénzügyi intézmény e megtévesztése folytán folyósítja részére az igényelt kölcsönt. Az ilyen cselekmény - mint a gazdasági tevékenység gyakorlásához folyósítandó hitel nyújtása érdekében valótlan tartalmú okirat felhasználása - hitelezési csalás büntettének minősülhet.
- 2. A hitelintézet megtévesztésével megszerzett pénzkölcsön rendszeres törlesztése, illetve visszafizetése általában a visszafizetési szándék komolyságára és a károkozási szándék hiányára utal.

Költségvetési csalás és csalás viszonya

- Okafoyottá vált az 1/2006.Büntető Jogegységi Döntés

KORÁBBAN:

a) gazdasági tevékenység nélküli ÁFA-visszaigénylés (fiktív számlákkal) - csalás

b) ha a fiktív számlákkal a befizetendő adót csökkentik (adócsalás)

c) ha a fiktív számlák után visszaigényelt adó meghaladja a befizetendő adó mértékét:

adócsalás és csalás

MA:

Egységesen költségvetési csalás

Hűtlen kezelés (376.§) Hanyag kezelés (377.)

- Kezelés
- A kezelés jogcíme közömbös
- Az elköv. magatartás megszegés

SZÁNDÉKOS

- Kezelés vagy felügyelet
- A kezelés vagy felügyelet törvényen alapul
- Az elköv. magatartás megszegés vagy elhanyagolás

GONDATLAN

Jogtalan elsajátítás (378. §)

(1) Aki

- a) a talált idegen dolgot eltulajdonítja, vagy nyolc napon belül a hatóságnak vagy annak, aki elvesztette, nem adja át, illetve
- b) a véletlenül vagy tévedésből hozzá került idegen dolgot eltulajdonítja, vagy nyolc napon belül nem adja vissza, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés két évig terjedő szabadságvesztés, ha a jogtalan elsajátítást védett kulturális javak körébe tartozó tárgyra vagy régészeti leletre követik el.

- Elhagyott, gazdátlan, uratlan dolgok nem minősülnek „idegennek”

DE

- Üzletekben, szállodákban,
- hivatali épületekben
- közforgalmú közlekedési járműveken

felejtett dolgok idegenek!

(ez a gyakorlat bírálható)

Bűnpártolás - Orgazdaság

2021-
tól megszűnt!)

- **Igazságszolgáltatás**
- Alapesetben **nem célzatos**
- **Bármely alapbűncselekmény**ből származó dologra elkövethető

- ~~Vagyoni viszonyok~~
- ~~Alapesetben is célzatos~~
- ~~Csak meghatározott bűncselekményekből:~~
 - a) költségvetési csalásból származó vámellenőrzés alól elvont nem közösségi árura,
 - b) jövedéki adózás alól elvont termékre,
 - c) lopásból, sikrasztásból, csalásból, hűtlen kezelésből, rablásból, kifosztásból, zsarolásból, jogtalan elsajátításból vagy orgazdaságból származó dologra

Beolvadt a pénzmosásba!

Vagyon elleni bűncselekmények

II. rész

Gazdasági csalás, jármű önkényes elvétele,
uzsora-bűncselekmény,
szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó
jogok megsértése

A gazdasági csalás (374. §) kriminalizálásának indokai (A Btk. indokolásából)

- A gyakorlatban több ízben fordult elő az, hogy a jellemzően állami tulajdonú gazdasági társaság vezetői olyan tevékenységet végeztek, amely a gazdasági társaságnak milliárdos kárt okozott. Természetes személy megtévesztésének hiányában a csalás ezen esetekben nem volt megállapítható, holott magát a gazdasági társaságot, illetve annak szerveit tévedésbe ejtették. A hűtlen kezelés törvényi tényállása nem értékeli e cselekmények legfőbb jellegzetességét, azaz a megtévesztő magatartást. Ugyanakkor e cselekményeknél a büntetőjogi megítélés szempontjából kevésbé releváns az, hogy az elkövetőre rá van-e bízva a vagyon és megállapítható-e a kötelességszegés.
- Az e minősítés miatt indult büntető eljárások száma elhanyagolható.

Jármű önkényes elvétele és lopás elhatárolása

- **Lopás**

- A célzat az eltulajdonítás
- Az elkövetési tárgy bármely ingóság
- Rábízott diologeltulajdonítás sikkasztás

- **Jármű önkényes elvétele**

- A célzat a jogtalan használat
- Az elkövetési tárgy gépi meghajtású jármű
- Rábízott jármű jogtalan használata is lehet önkényes elvétel

Jármű önkényes elvétele és hűtlen kezelés elhatárolása

- **Kúria 35. BK vélemény**

Aki a kezelésére bízott idegen gépi meghajtású járművet a használatra vonatkozó rendelkezésektől eltérő módon veszi igénybe, hűtlen kezelést valósíthat meg.

Az 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) XXXVI. Fejezetében szabályozott hűtlen kezelés, valamint a jármű önkényes elvétele több vonatkozásban mutatkozó hasonlósága ellenére egymástól lényegesen eltér.

A jogi tárgy szempontjából vizsgálva a Btk. 376. § (1) bekezdésében szabályozott hűtlen kezelés a vagyonkezelési megbízásból folyó kötelességszegéssel összefüggő vagyoni hátrány okozását jelenti. A Btk. 380. § (1) bekezdésében meghatározott jármű önkényes elvétele folytán pedig a gépi meghajtású jármű tulajdonosa vagy jogos használója a használati jogának gyakorlásában van időlegesen akadályozva. Ezt nyomatékosan kifejezésre juttatja az e törvényhelyhez fűzött miniszteri indokolás is.

A hűtlen kezelés esetében az idegen vagyon kezelésére vonatkozó kötelezettség terheli az elkövetőt. A kezelés magában foglalja a rábízást is, de ennél szélesebb kört ölel fel; tartalmazza az idegen vagyontárgy üzemeltetését, működtetését és általában olyan huzamosan tartó vagy folyamatos tevékenységet, amelyet az elkövető a tulajdonos, illetőleg a megbízó érdekében végez.

Jármű jogtalan elvétele és sikkasztás viszonya

- A bírói gyakorlat szerint a rábízott idegen dologgal való sajátjakénti rendelkezés akkor valósul meg - így a sikkasztás ezen fordulója is -, ha az elkövető az erre jogosult engedélye nélkül akár az igazi tulajdonos, akár harmadik személyek irányában időlegesen olyan magatartást tanúsít, amelyre csak a tulajdonos vagy annak hozzájárulásával más jogosult. Így például: ha a használaton kívül egyéb célból rábízott dolog birtokát, használatát az elkövető időlegesen másnak átengedi, zálogba adja, megterheli. A sajátjaként való rendelkezés tulajdonképpen olyan magatartás, amelyre csak a tulajdonos jogosult, amelynek az a célja, hogy egy harmadik személy, de maga a tulajdonos előtt is azt a látszatot keltse, mintha a dologgal rendelkező lenne a tulajdonos. (1994. évi 10. sz. BH 390. számú jogeset).
Ha a vádlott a rábízott gépkocsit jogtalanul használja, azt nem lehet megállapítani, hogy azzal kívülálló - harmadik személyek felé - mint tulajdonos viselkedett volna, így sajátjakénti rendelkezés ilyenkor nem állapítható meg..
- Ugyanakkor **ilyen esetben** a vádlott a 380. § (1) bek. II. fordulat szerinti jármű önkényes elvételét maradéktalanul megvalósítja azzal, hogy **a rábízott járművet jogtalanul használja**. Erre figyelemmel cselekményét jármű önkényes elvétele vétségének kell minősíteni. Az említett rábízás célja, indoka - a használatba átengedésen kívül - bármi lehet (például: javítás, megőrzés, harmadik személy részére történő átadás stb.).
- **Ha azonban a rábízás célja a dolog rendeltetésszerű használata**, úgy a szerződés szerinti használat túllépése (például: a dolog időleges jogtalan átengedése harmadik személy részére) jármű önkényes elvételének vétségét nem meríti ki, az ilyen magatartás - a kialakult ítélkezési gyakorlat szerint - rendszerint **szerződésszegésként értékelhető**. (FBK 1995/22 – aktualizálva)

Bitorlás – 384. § (fontos lehet, a gyakori „plágiumpererek” kapcsán)

- Aki
- *a)* más szellemi alkotását sajátjaként tünteti fel, és ezzel a jogosultnak vagyoni hátrányt okoz,
- *b)* gazdálkodó szervezetnél betöltött munkakörével, tisztségével, tagságával visszaélve más szellemi alkotásának hasznosítását vagy az alkotáshoz fűződő jogok érvényesítését attól teszi függővé, hogy annak díjából, illetve az abból származó haszonból vagy nyereségből részesítsék, illetve jogosultként tüntessék fel, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
(2) E § alkalmazásában szellemi alkotás:
 - *a)* a szerzői jogi védelem alá tartozó irodalmi, tudományos vagy művészeti alkotás,
 - *b)* a szabadalmazható találmány,
 - *c)* az oltalmazható növényfajta,
 - *d)* az oltalmazható használati minta,
 - *e)* az oltalmazható formatervezési minta,
 - *f)* a mikroelektronikai félvezető termék oltalmazható topográfiája.

Szerzői és kapcsolódó jogok megsértése

- **385. § (1)** Aki másnak vagy másoknak a szerzői jogról szóló törvény alapján fennálló szerzői vagy ahhoz kapcsolódó jogát vagy jogait vagyoni hátrányt okozva megsérti, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- (2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki a szerzői jogról szóló törvény szerint a magáncélú másolásra tekintettel a szerzőt, illetve a kapcsolódó jogi jogosultat megillető üreshordozó díj, illetve reprográfiai díj megfizetését elmulasztja.
- (3) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértését nagyobb vagyoni hátrányt okozva követik el.
- (4) Ha a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértését
 - a) jelentős vagyoni hátrányt okozva követik el, a büntetés büntett miatt egy évtől öt évig,
 - b) különösen nagy vagyoni hátrányt okozva követik el, a büntetés két évtől nyolc évig,
 - c) különösen jelentős vagyoni hátrányt okozva követik el, a büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés.
- (5) Nem valósítja meg az (1) bekezdés szerinti bűncselekményt, aki másnak vagy másoknak a szerzői jogról szóló törvény alapján fennálló szerzői vagy ahhoz kapcsolódó jogát vagy jogait többszörözéssel vagy lehívásra történő hozzáférhetővé tétellel sérti meg, feltéve, hogy a cselekmény jövedelemszerzés célját közvetve sem szolgálja.

Keretjogszabály-e a szerzői jog megsértéséről szóló Btk-norma

- Szűkebb értelemben csak az a keretjogszabály, aminek kereteit – az elkövetési magatartást tekintve is – másik jogszabály tölti meg tartalommal.

Itt a jogsértés konkrét formáit, módjait is a szerzői jogról szóló törvény (1999. évi LXXVI. tv.) határozza meg (s nem csupán egyes tényállási elemeket értelmez) így tekinthető keretjogszabálynak.

A bírói gyakorlat is ezen az állásponton van:

- A szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértésének bűncselekménye csak akkor állapítható meg, ha bizonyított, hogy a büntető anyagi norma (keretjogszabály) tartalmát jogi törvényben írt védelem kiterjed a szerzőre (jogtulajdonosra) és a műre. (Ítéletábrai Határozatok, IH 2015. 129.2015. évi 4. szám 6-7. oldal)

Kúria 9/2013. számú büntető elvi határozat

- Amennyiben a mű először külföldön került nyilvánosságra, és szerzője külföldi, ő, illetve műve magyar szerzői jogi védelemben csak nemzetközi egyezmény, illetőleg viszonyosság alapján részesülhet. Ezért a büntetőeljárás során a szerző (jogtulajdonos) honosságára és a mű első nyilvánosságra hozatalának helyére vonatkozó adatokat tisztázni kell.

9/2013. számú büntető elvi határozat

- Nem követi el a szerzői és szomszédos jogok megsértését az, aki olyan [illegálisan másolt, sokszorosított] hanganyagot tartalmazó CD lemezeket vásárol saját célra, amelyek után nem fizettek szerzői jogdíjat (Btk. 329/A. §).

Uzsora-bűncselekmény – 381. § (a fontos, konjunktív) elemek

- - **rászorult** sértetti helyzet kihasználása,
- - különösen **aránytalan** ellenszolgáltatás kikötése,
- - ennek alkalmazása révén **súlyos** vagy további **nélkülözés** lehetősége.

3/2017. számú büntető elvi határozat (az uzsora-bűncselekmény értelmezéséhez)

I. Az uzsora-bűncselekmény leggyakrabban kamatfizetés fejében nyújtott pénzkölcsönnel valósul meg, ám a Btk. nemcsak az uzsorakamat kikötését (hiteluzsorát) rendeli büntetni, hanem minden más uzsorás szerződést (reáluzsorát). Az uzsora mindig az adott élethelyzethez igazodó tartalmú hatalmaskodás, amely elkövethető a börtönviszonyok sajátos körülményei között is, egyik elítélt által a másik szorult helyzetének kihasználásával.

II. A rászorult helyzet a passzív alannak olyan, az általános életviszonyaitól eltérő, hátrányos állapota, amelytől való szabadulás vagy súlyos következményének elhárítása céljából viszonylag jelentős anyagi áldozatot hajlandó vállalni. A rászorult helyzet a sértett olyan állapota, amelynek következtében nem tud célszerűen saját valós érdekeinek megfelelően ügyletet kötni.

A megállapodás akkor tartalmaz különösen aránytalan mértékű ellenszolgáltatást, ha az oly mértékben haladja meg a szolgáltatást, amelyre az adott helyzetben nincs más magyarázat, mint a sértett rászorult, kiszolgáltatott helyzete, annak kihasználása [Btk. 381. § (1) bek.].

Ajánlott olvasmányok

Szigorú döntést hozott az EUB

<https://jogaszvilag.hu/szerzoi-jog-szigoru-dontest-hozott-az-eub/>

dr. Ott István: A SZERZŐI JOGOK HAZAI BÜNTETŐJOGI VÉDELME A FÁJLCSERÉLŐ
RENDSZEREK KÖRÉBEN (PhD tézisek)

https://jak.ppke.hu/uploads/articles/12332/file/Ott_Istvan_tezesmv%281%29.pdf

Csák Zsolt Az uzsora-bűncselekmény gyökerei és azok hatása a hatályos szabályozásra
(Magyar Jog, 2014/10.)

Vagyron elleni erőszakos bűncselekmények

Btk. XXXV. fejezet

Kriminológiai vázlat

- A *rablások* abszolút száma és aránya nem nagy, s e súlyos erőszakos vagyon elleni bűncselekmények száma évről-évre jelentősen csökken.

RABLÁS:

- 2007: 3119, 2008: 3127, 2009: 3144
2010: 3385, 2011: 3186 2012: 3020
2013: 2298 2014: 1954 2015: 1443
2016: 1141 2017: 853 2018 : 710
2019: 637 2020: 616 2021: 543 2022: 534

Rablás (365.§)

- (1) Aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett úgy vesz el mástól, hogy evégből
 - a) valaki ellen erőszakot, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz, vagy
 - b) öntudatlan vagy védekezésre képtelen állapotba helyezi, büntett miatt két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

- (2) Rablás az is, ha a tetten ért tolvaj a dolog megtartása végett erőszakot, illetve az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz.

Egy OKRI-kutatás (2020)

- A rablások 59%-át közterületen, 63%-át erőszak alkalmazásával követték el. A cselekmények háromnegyedét eszköz nélkül, csak fizikai erővel vagy fenyegetéssel hajtották végre, az alkalmazott eszközök közül pedig leggyakrabban kést használtak. Az elkövetési tárgy jellemzően készpénz vagy mobiltelefon volt, értékük túlnyomórészt ötvenezer forint alatti. Az elkövetők 88%-a, a sértettek 66%-a férfi volt. Az elkövetési módszerek közül leggyakoribbaknak az útonállás jellegű cselekmények, valamint a fiatalok társaikkal szembeni erőszakos ügynevezett „lejmolásai” bizonyultak, az erőszak megnyilvánulási formái közül pedig legtöbbször lökésre, valamint ököllel történő ütésre vagy pofonütésre került sor. Az elkövetők negyede csoportosan hajtotta végre a cselekményét, jelentős többségük nem rendelkezett állandó munkahellyel, szakképzettséggel és rendszeres jövedelemmel. A sértettek 75%-a korábban nem ismerte az elkövetőt. Többségük egyedül élő, illetve lakásában vagy közterületen egyedül tartózkodó személy, illetőleg az elkövetőnél gyengébb testalkatú gyermek- vagy fiatalok voltak.

Rablás minősített esetei

- 5-10 év

- a) fegyveresen
- b) felfegyverkezve,
- c) csoportosan,
- d) bűnszövetségben,
- e) jelentős értékre
- f) hivatalos, külföldi hivatalos vagy közfeladatot ellátó személy ellen,
- g) a bcs. felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére

- 5-15 év

- e) különösen nagy vagy ezt meghaladó
- f) e) + [a) - d)]
- g) f) + [a) - d)]

Értékhatárok (ismétlés)

A törvény alkalmazásában az érték, a kár, valamint a vagyoni hátrány

- a) ötvenezer-egy és ötszázezer forint között kisebb,
- b) ötszázezer-egy és ötmillió forint között nagyobb,
- c) ötmillió-egy és ötvenmillió forint között jelentős,
- d) ötvenmillió-egy és ötszázmillió forint között különösen nagy,
- e) ötszázmillió forint felett különösen jelentős.

19/2013. büntető elvi határozat

- I. Rablás valósul meg, ha az elkövető a fülbevalót a sértett füléből kitépve tulajdonítja el**
- II. A rablás büntettének megállapíthatóságához megkívánt erőszak nem abszolút, hanem relatív természetű, mert mindig a terhelt és a sértett viszonylatában kell vizsgálni és eldönteni, hogy a konkrét esetben alkalmazott erőszak kizárhatta-e a sértett ellenállását vagy sem**

Rablás rendbelisége

(a gyakorlat nem teljesen egységes)

- Főszabályként annyi rendbeli rablás állapítható meg, ahány sértett tulajdona ellen irányultak az erőszakos ill. fenyegető cselekmények.
Egyrendbeli azonban a rablás, ha az elkövető ugyanattól a személytől több személy tulajdonát szerzi meg.
- Ha nem azonos a kényszerített és a tulajdonos személye, sértett az, aki az erőszakot elszenvedti, illetve az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés hatása alatt áll.
- Többrendbeli rablást kell megállapítani, ha az elkövető ugyanannak a jogi személynek a sérelmére (pl. több postahivatali fiókban) úgy követi el a rablási cselekményeket, hogy több természetes személy ellen alkalmaz erőszakot vagy fenyegetést.
- Lásd: Dr. Bujdos Iván Ákos: Fejtegetések a rablás bűncselekményének rendbeliségéről – rövid kitérővel a folytatólagos egység megállapításának bírói gyakorlatára
- https://ujbtk.hu/wp-content/uploads/2016/06/BJSZ_201503_VargaJudit.pdf

Kifosztás (366. §)

Kifosztás

366. § (1) Aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett

a) úgy vesz el mástól, hogy evégből lerészegíti, vagy bódult állapotát idézi elő,

b) az általa más bűncselekmény elkövetése során alkalmazott erőszak, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetés hatása alatt álló személytől vesz el, vagy

c) védekezésre képtelen, illetve a bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személytől elvesz,

büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a kifosztást

a) jelentős értékre,

b) csoportosan,

c) bűnszövetségben

követik el.

2/1998. Büntető jogegységi határozat

A Btk. 322. §-a (1) bekezdésének *b*) pontja szerint minősülő kifosztás, ha az elkövető nyomban a sértett megölése után veszi el annak értékeit.

(Ha ezt később teszi: emberölés és lopás halmazata, ha az értékekért ment és ölt, előre kitervelten, nyereségvágyból, elkövetett emberölés)

3/2018. számú büntető elvi döntés

- Kifosztás büntette esetén elválhat a sértett és a passzív alany személye. A gyermekkorútól pénzt tartalmazó pénztárca elvétele tehát alkalmas lehet a bűncselekmény megállapítására abban az esetben is, ha a pénztárca és a pénz nem a gyermek, hanem az édesanyja tulajdona volt [1978. évi IV. tv. 322. § (1) bek. c) pont].

Rablás-önbíráskodás

- Kártyanyereségnek erőszakkal történő elvétele esetén **önbíráskodás** állapítható meg - a vagyoni igény jogosnak vélhető.
- Kártyaveszteségnek erőszak alkalmazásával történő visszavétele esetében azonban **rablást** kell megállapítani.

	<i>motívum, illetve célzat</i>	<i>mód és elkövetési magatartás</i>	<i>eredmény</i>
<i>Kényszerítés</i> <i>(195.§)</i>		erőszakkal vagy fenyegetéssel mást arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűrjön	jelentős érdek- sérelem
<i>Önbíráskodás</i> <i>(368.§)</i>	jogos, vagy jogosnak vélt vagyon<i> </i>igény érvényesítése		
<i>Zsarolás</i> <i>(367.§)</i>	jogtalan haszonszerzés		vagyon<i> </i>hátrány okozása

4/2002. büntető jogegységi döntés a zsarolás stádiumairól

- A zsarolás bűncselekményének nem teljes (befejezetlen) a kísérlete mindaddig, amíg az erőszakos vagy fenyegető elkövetési magatartás miatt a passzív alany (a sértett) nem kényszerül a tettes akarata szerint valaminek a tevésére, nem tevésére, vagy az eltűrésére.
- A zsarolás befejezetlen kísérletétől való önkéntes elállásnak nem feltétele, hogy a tettes a (bűncselekmény megkezdésének tudatában levő) sértett tudomására hozza: a bűncselekmény véghezviteléről végleg lemond;
- ennek a büntethetőséget megszüntető oknak a megállapításához elegendő, ha a ráutaló körülményekből egyértelműen az következik, hogy az elkövető döntően belső elhatározásból hagy fel a külső körülmények által nem akadályozott elkövetési magatartás folytatásával, s lép vissza a bűncselekmény befejezésétől.

BEH2013.77 büntető elvi határozat

I. Súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntettének befejezett alakzata valósul meg, ha a sértett halálának lehetséges következményével járó megverésének kilátásba helyezése hatására adja át a zsarolónak a követelt pénzösszeg egy részét.

II. A zsarolás tényállásszerűsége szempontjából a fenyegetés komolyságát, annak a sértettre gyakorolt hatása – nem pedig az elkövető ki nem nyilvánított szándéka – alapján kell megítélni.

A fenyegetés félelemkeltésre alkalmassága megállapítható, ha a halál lehetőségét is magában foglaló megverés ígérete a sértettet arra készíti, hogy a hatóság beavatkozását kérje

„Gazdasági” és „adatvédelmi”
bűncselekmények
(XXXVIII.-XLIII. Fejezet)

Kriminológiai jellemzők

Rendszertani, módszertani kérdések

A vizsgakövetelményként szereplő
bűncselekmények néhány dogmatikai
kérdése

Két markáns jellemző

- Az ismertté vált erőszakos, garázda bűnözés összességében csökken (aránya az utóbbi 7-10 évben 7-8 % közötti)
- A gazdasági bűnözés markánsan nem csökken, de „intellektualizálódik”, a fajlagos tárgyi súly nő. (aránya 4-5 %)
[érzékelhető közeledés a két terület között]

Büntetőjogi keretek: a Btk. egyes fejezeteinek címei

- Pénz- és bélyegforgalom elleni (XXXVIII.fejezet),
- Költségvetést károsító (XXXIX.fejezet),
- Pénzmosással kapcsolatos (XL. fejezet),
- Gazdálkodás rendjét sértő (XLI. Fejezet),
- Fogyasztók érdekeit sértő (XLII. Fejezet),
- Haszonszerzés által motivált információs bűncselekmények (422. §)

A VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

- Csődbűncselekmény
- Költségvetési csalás
- Pénzmosás
- Pénzmosással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása
- Pénzhamisítás
- Pénzhamisítás elősegítése
- Készpénz-helyettesítő fizetési eszköz hamisítása
- Készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés.
- Rossz minőség termék forgalomba hozatala. Fogyasztók megtévesztése. Versenytárs utánzása.
- Tiltott adatszerzés. Információs rendszer vagy adat megsértése

A gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmények

BÜNTETŐ
TÖRVÉNYKÖNYV

A csődbűncselekmény fordulatai (404.§)

Az alakzat neve	Az elkövetési magatartás lényege	Eredmény
<i>Vétkes gazdálkodás</i> 404. § (1) bekezdés	Fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet esetén csalárd vagy könnyelmű magatartások	A kielégítésre fordítható vagyon csökkenése révén bekövetkezett legalább részleges hitelezői érdeksérelem
<i>Fedezetelvonó csődbüntett</i> 404. § (2) bekezdés b) pont	u.a. tényleges fizetéseképtelenség esetén	ugyanaz
<i>Csalárd bukás</i> 404. § (2) bekezdés a) pont	Csalárd vagy könnyelmű magatartásokkal <i>előidézett</i> Fizetéseképtelenség, vagy annak látszata	ugyanaz
<i>Kielégítési sorrend megsértése</i> (4) bekezdés	Felszámolás során hitelező sorban előbb álló hitelező rovására történő kielégítése	A vagyon jogellenes átcsoportosítása révén bekövetkezett hitelezői érdeksérelem (nem materiális)

Egyszerűbben:

- *Vétkes gazdálkodás* (1) bek. Fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet esetén család vagy könnyelmű magatartások a kielégítésre fordítható vagyon csökkenése révén bekövetkezett legalább részleges hitelezői érdeksérelem
- *Fedezetelvonó csődbüntett* (3) bek - ugyanaz tényleges fizetéseképtelenség esetén
- *Csalárd bukás* (2) bek. - család vagy könnyelmű magatartásokkal előidézett fizetéseképtelenség
- *Kielégítési sorrend megsértése*(5) bek.- felszámolás során hitelező sorban előbb álló hitelező rovására történő kielégítése A vagyon jogellenes átcsoportosítása révén bekövetkezett hitelezői érdeksérelem (nem materiális)

A háttérnormák

- *A bűncselekmény „háttérnormája” a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban Cstv.)*
- A csődtörvény számos olyan fogalmat használ és magyaráz, amelyek a bűncselekmény elkövetési magatartásainak értelmezése során nélkülözhetetlenek. A büntetőjogász sem nélkülözheti tehát a Cstv. fogalomrendszerének elsajátítását.
- DE: a csődbűncselekmény nem keretjogszabály
Valamennyi esetben világos, hogy nem önmagában a „csőd”, hanem a csőd esetén elkövetett, vagy a csődhöz vezető jogellenes magatartások érdemelnek büntetést.

Jogi és elkövetési tárgy

- A bűncselekmény *tárgya* a hitelezők érdeke a csőd- illetve felszámolási eljárás eredményes lefolytatása révén. Az (1), (2) és (3) bekezdés közvetlen „vagyonvédelmi” funkciója mellett az (5) bekezdésben írt magatartás a felszámolás hitelezők törvényes érdekeinek megfelelő lefolytatását is biztosítja.
- Az elkövetési tárgy *a tartozás fedezetéül szolgáló vagyon*. A Csődtörvény 3. § (1) bekezdésének e) pontja alapján vagyon mindaz, amit a Számviteli törvény befektetett eszköznek vagy forgóeszköznek minősít. A Számviteli törvény 22. § (1) bekezdése értelmében befektetett eszköz minden olyan eszköz, amelynek az a rendeltetése, hogy a vállalkozási tevékenységet tartósan, legalább egy éven túl szolgálja, nevezetesen az immateriális javak, a tárgyi eszközök és a befektetett pénzügyi eszközök, a 23. § (1) bekezdése szerint pedig forgóeszközök a készletek, a követelések, az értékpapírok és a pénzeszközök.

Jellemző elkövetési magatartás: az eltitkolás

- Vagyon eltitkolásával megvalósított csődbűntettet követett el pl. az a személy, aki egy betéti társaság beltagjaként – miután elrendelték a társaság felszámolását, a bt. tulajdonában lévő tehergépkocsit eladta, ám a vételárat nem bocsátotta a felszámoló rendelkezésére, s így a hitelezői igények kielégítését részben megghiúsította. A jogeset érdekes módon demonstrálja a csődbűntettnek a „saját vagyon elsikkasztásában” testet öltő formáját. (BH 1998/322.)
- Egy másik döntés tényállása szerint az a vádlott is fedezetelvonó csődbűntettet követett el, aki – miután elrendelték társasága felszámolását – újabb bankszámlát nyitott, majd a pénzüintézet megtévesztésével inkasszót nyújtott be és a még számlán lévő pénzösszeget felvette. Az első fokon csalásnak és csődbűntettnek minősített cselekményt a jogerős döntés egységesen csődbűntettként értékelte (BH2000/340)

„Színlelt” és „fiktív” ügylet

- *Színlelt ügylet* a valóságnak meg nem felelő, egyoldalú vagy kétoldalú nyilatkozat tétele. Az ügylet mögött vagy egyáltalán nincs szerződési akarat, vagy a felek tényleges akarata eltér a szerződésben rögzítettektől. A bűncselekmény elkövetése során az ilyen ügyletek rendszerint azt célozzák, hogy a hitelező előtt leplezzék a kielégítés alapjául szolgáló vagyon tényleges tulajdonjogát. A színlelt ügylet a polgári jog szabályai szerint semmis. E semmisség megállapítása azonban a büntetőeljárás keretében ítélandó meg, az ügylet színlelt jellegének megállapítása tehát nem más hatóság hatáskörébe tartozó előzetes kérdés.
- A „fiktív” szerződéskötés a bűncselekmény szempontjából nem színlelt ügyletnek minősül, hanem a vagyon elrejtésének, eltitkolásának sajátos módozata. FIKTÍV=egyoldalúan színlelt. SZÍNLELT=kétoldalúan leplezett.
- *Kétes* az a követelés, amelynek ténybeli vagy jogi indokoltságát vitatják, vagy e nélkül is, ha behajthatóságát illetően ésszerű kételyek támaszthatók. A kétes követelés elismerésének legjellemzőbb példája az, amikor a vagyonkezelő behajthatatlannak látszó követelést érvényesítő hitelezőt a kielégítendő sorában feltüntet vagy ilyen követelésre vonatkozó csődegyezséget köt.

Az „ésszerű gazdálkodás” körének problémája

- Általában szakértő bevonásával tisztázzák, hogy
- - a kifogásolt ügylet mekkora veszteséget eredményezett, s hogyan viszonyul ez az gazdálkodó szervezet „össz-volumenéhez”;
- - pontosan mikortól vált veszteségessé az ügylet;
- - mikortól, s minek alapján kellett ezt a gazdálkodónak felmérnie;
- - felhagytak-e az ügylettel, amikor annak lehetősége még fennállt;
- - a veszteségből mennyit lehetett volna elhárítani ésszerű gazdálkodás esetén.

Nem hallgatható azonban el, hogy a szakértő olykor egyoldalú „a hatóság felkérésének megfelelni kívánó” pénzügyi szemléletét néha kellő kritikával, óvatosan kell kezelni. A gazdálkodási folyamat *utólagos* értékelése ugyanis olyan következtetéseknek is utat engedhet, amelyek az adott időszakban még nem voltak megállapíthatóak.

Néhány hónap, vagy év távlatából igen könnyű olyan sommás megállapításokra jutni, hogy *annakidején* mi felelt volna meg az ésszerű gazdálkodásnak.

„Fizetéseképtelenség”

A hatályos szabályozás szerint a bíróság az adós fizetéseképtelenségét akkor állapítja meg, ha

- - *korábban nem vitatott vagy elismert tartozását az esedékességet követő - a felszámolási eljárás kezdeményezésére vonatkozó figyelmeztetést is tartalmazó - fizetési felszólítás kézhezvételétől számított 15 napon belül indokolással alátámasztott írásbeli nyilatkozatával nem vitatta és nem egyenlítette ki, vagy*
- - *a jogerős bírósági határozatban megállapított teljesítési határidőn belül tartozását nem egyenlítette ki, vagy*
- - *a vele szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt, vagy*
- - *a fizetési kötelezettségét a csődeljárásban kötött egyezség ellenére nem teljesítette.*

Az elkövetési idő

- Az egyes fordulatok *elkövetési ideje* :
- A (6) bekezdésben végső soron egy rendhagyó, pozitív módon megfogalmazott büntethetőségi feltétellel állunk szemben: valamennyi fordulat csak akkor büntethető, ha a csőd- vagy felszámolási eljárást megindították vagy ha a felszámolási eljárás a kötelező kérés elmulasztása miatt maradt el. A Cstv. 8. § (3) bekezdése értelmében a csődeljárás kezdő időpontja az a nap, amelyen az adós kérelme a bírósághoz érkezett. A felszámolás kezdő időpontja a felszámolás elrendeléséről hozott jogerős végzés Céglönlönyben való megjelenésének napja.
Mindez azonban nem jelenti azt, hogy az elkövetési magatartások is csak a csőd- illetve felszámolási eljárás elrendelése után vonhatók a vizsgálat körébe.
- Az (1) illetve (3) bekezdésben írt elkövetési magatartások a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, illetve a fizetéseképtelenség bekövetkezése után, ám akár a csőd-, illetve felszámolási eljárás elrendelése előtt, akár azután elkövethetők. Az (5) bek.-ben írt tettek csak a felszámolási eljárás elrendelése után követhetők el.

A bűncselekmény alanya

- A Btk. a felelősség pontos körének tisztázhatósága érdekében a 290. § kapcsán a 291. §-ban külön értelmező rendelkezésekkel vonja meg az alanyok körét.
- A gazdálkodó szervezet és az adós fogalmát a Cstv. 3. §-a, az értelmező rendelkezések körében pontosan meghatározza.
- Egyéni vállalkozó nem lehet a bűncselekmény alanya. Tettesként tehát csak a Cstv. fogalomköre szerinti gazdálkodó szervezetnél olyan funkciót betöltő személy jöhet szóba, aki az adott szervezet vagyonával jogosult rendelkezni. A vagyonnal való rendelkezési jogosultság rendszerint jogszabályon vagy szerződésen (alapító okiraton, alapszabályon, társasági szerződésen stb.) alapul, és általában nem ruházható át.
- A Csődtörvény 2006-os Novellája szerint a gazdálkodó szervezet vezetőjének minősül az a személy is, aki a gazdálkodó szervezet döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt (33/A. § (3) bek.) Ez a rendelkezés látni valóan kiterjeszti a vezető fogalmát effektív vezetői feladatot valójában nem gyakorló, ám a tevékenységre meghatározó befolyást gyakorló személyre is. A jogi irodalomban az ilyen személyt „árnyékvezetőnek” nevezik.

6/2018. BJE

- A csődbűncselekmény **sértettje** a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó **gazdálkodó szervezet,**
A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezet **hitelezője** a Btk. 404. § (1), (2) és (4) bekezdésébe ütköző csődbűncselekmény miatt indult büntetőeljárásban **nem sértett,** ezért magánfélként polgári jogi igényt nem érvényesíthet, és pótmagánvádlóként sem léphet fel.

Csődjog-büntetőjog irodalom

Molnár Gábor: Gazdasági bűncselekmények

HVG-orac 2009

Boóc-Sándor-Tóth-Török-Újlaki. Csődjog (büntetőjogi résszel)

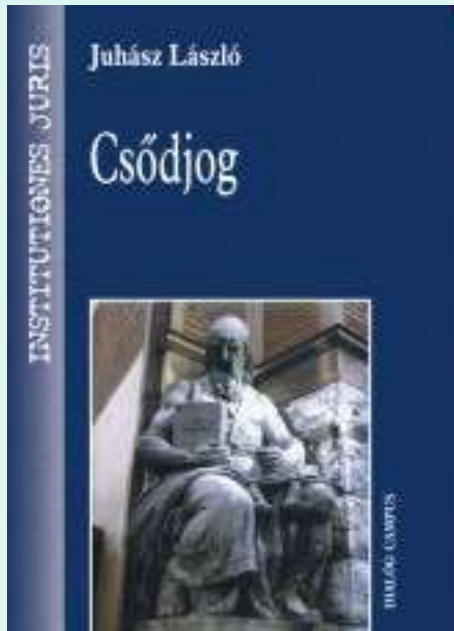
HVG-Orac 2007 (C/rész)

Ajánlott (és hozzáférhető) olvasmány:

Laufer Henrik: Gondolatok a
csődbűncselekmény régi és új
szabályozásával kapcsolatban

<https://ujbtk.hu/laufer-henrik-gondolatok-a-csodbuncselekmeny->

[regi-es-uj-szabalyozasaval-kapcsolatban/](https://ujbtk.hu/laufer-henrik-gondolatok-a-csodbuncselekmeny-regi-es-uj-szabalyozasaval-kapcsolatban/)

)

**A költségvetést
károsító
bűncselekmények**
BTK. XXXIX. FEJEZET

TÓTH MIHÁLY

Adócsalás helyett: költségvetési csalás – 2012 I.-től

- A korábbi adócsalás, ÁFÁ-ra elkövetett csalás, csempészet, jövedékek visszaélés, jogosulatlan gazdasági előny megsértése, EU dotációk védelme – **összevontan, 1 bűncselekmény.**
- **Elkövetési magatartások: a költségvetés bevételei vagy kiadásai kapcsán más**
- **TÉVEDÉSBE EJTÉSE,**
- **TÉVEDÉSSEN TARTÁSA,**
- **VALÓTLAN TARTALMÚ NYILATKOZATOT TÉTELE,**
- **VALÓS TÉNY ELHALLGATÁSA**
- **Eredmény: vagyoni hátrány egy vagy több költségvetésben**

Az új tényállás szerkezete

A költségvetési csalás formái, eredménye	
Bevételi oldal sérelme	Kiadási oldal sérelme
- befizetési kötelezettség elmulasztása (adó, vám)- jövedéki áru előállítás, forgalmazása	- belföldi és EK dotáció jogosulatlan igénybe vétele,- költségvetésből származó pénz eltérő felhasználása
<i>Eredmény:</i> költségvetésnek okozott hátrány	

Definíciók:

- költségvetésen az államháztartás alrendszerének költségvetését – ideértve a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak költségvetését és az elkülönített állami pénzalapokat –, a nemzetközi szervezet által vagy nevében kezelt költségvetést, valamint az Európai Unió által vagy nevében kezelt költségvetést, pénzalapokat kell érteni. Költségvetésből származó pénzeszköz vonatkozásában elkövetett bűncselekmény tekintetében a felsoroltakon kívül költségvetésen a külföldi állam által vagy nevében kezelt költségvetést, pénzalapokat is érteni kell;
- vagyoni hátrány alatt érteni kell a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség nem teljesítése miatt bekövetkezett bevételkiesést, valamint a költségvetésből jogosulatlanul igénybe vett vagy céltól eltérően felhasznált pénzeszközt is.

Következményei:

- Megszűnik pl. az adónemekre és adóidőszakokra külön vonatkozó rendbeliség,
- Minden összegződik a vádirat benyújtásáig, és a tett az összefoglalt érték szerint minősül.

pl.:

- egy 2 m. és egy 4m Ft-os adócsalás nem 2 rb. alapeset, hanem 1 rb. jelentős hátrányt okozó tett.
- 1 rb. összefoglalt értékre elkövetett tett több alkalommal elkövetett csempészetek és adócsalások is, stb.

A büntethetőség fokozatai

- 500.000 Ft-ig nem büncselekmény
- 500.000e - 5 m.-ig alapeset – 3 év
- Jelentős hátrány (5-50 millió) – 1-5 év
- Különösen nagy (50-500 m.) – 2-8 év
- Különösen jelentős (500 m. fölött) 5-10 év

Az üzletszerűség és/vagy a bűnszövetség
eggyel magasabb kategóriába emeli

Korlátlan enyhítés

- Korlátlanul enyhíthető annak a büntetése, aki az (1)–(6) bekezdésében meghatározott költségvetési csalással okozott vagyoni hátrányt a vádirat benyújtásáig megtéríti. Ez a rendelkezés nem alkalmazható, ha a bűncselekményt bűnszövetségben, bűnszervezetben vagy üzletszerűen követik el.
- Helyette mi lenne jobb: (1) bek. – alapeset - nem büntethető,
Ennél súlyosabb korlátlan enyhítést tenne lehetővé

Költségvetési csalás- ajánlott irodalom

- Schmidt Péter: A költségvetési csalás jelenlegi minősítési, elhatárolási kérdései és bírói gyakorlata
- <https://ujbtk.hu/dr-schmidt-peter-a-koltsegvetesi-csalas-jelenlegi-minositesi-elhatarolasi-kerdesei-es-biroi-gyakorlata/>
- Tóth Mihály: Az adócsalás elkerülésének hamis mítoszai
https://www.mjsz.unimiskolc.hu/files/6611/39_tothmihaly_t%C3%B6rdelt.pdf

Károlis konferenciák a költségvetési csalásról

- **Feltétlenül javaslom a Károlin szervezett konferenciák anyagainak tanulmányozását:**

A költségvetés büntetőjogi védelme (konferenciakötet)

<http://www.kre.hu/ajk/images/doc4/konferenciak/A-koltsegvetes-buntetojogi-vedelme.pdf>

A gazdálkodással összefüggő bűncselekmények....(konferenciakötet)

(A téma szempontjából érdekes pl. Vankó László írása)

https://ajk.kre.hu/images/doc4/dokumentumok/Gazdalkodással_osszefuggo_kiadvany.pdf

Ajánlható még:

Dr. Kondorosi András PhD értekezésének költségvetési csalást érintő része

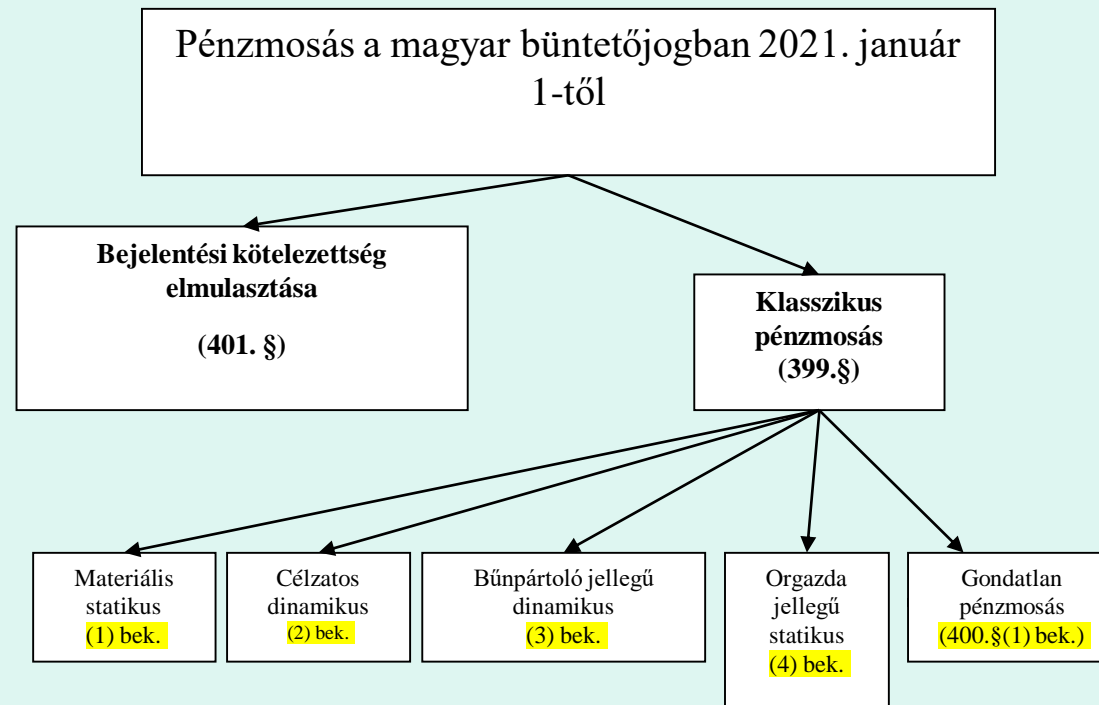
<https://ajk.pte.hu/sites/ajk.pte.hu/files/file/doktori-iskola/kondorosi-andras/kondorosi-andras-muhelyvita-ertekezes.pdf>

A pénzmosás hatályos büncselekményének kérdései

A séma (Gál István nyomán)

statikus: a vagyon nem vált alakot
dinamikus: transzformációt eredményez

A pénzmosás (399.§) esetkörei

A 399 § egyes alakzatainak lényege	elkövető	célzat	elkövetési magatartás	eredmény (az eredet szempontjából)
(1) bekezdés elfedés	bárki (az alapcselekmény elkövetője is)	nincs	elrejt elleplez	mindig van: „elrejtődik”
(2) bekezdés elfedésre törekvés	bárki (az alapcselekmény elkövetője is)	Van (csak ez célzatos)	átvesz, elrejt, átalakít, átruház, felhasznál, pénzügyi. műveletet végez	lehet, de nem szükségszerű
(3) bekezdés megtérülés-akadályozás (tárgyi bűnpártoló jellegű)	az alapcselekmény elkövetője nem	nincs	közreműködik a meghiúsításban, meghiúsításra törekszik	lehet, de nem szükségszerű
(4) bekezdés orgazda jellegű magatartás	az alapcselekmény elkövetője nem	nincs	megszerez, megőriz elrejt, elidegenítésben közreműködik	lehet, de nem szükségszerű
400. § gondatlan – nem tud a vagyon bűnös eredetéről	az alapcselekmény elkövetője nem	értelemszerűen nincs	elrejt, átalakít, felhasznál,	lehet, de nem szükségszerű

A dolog fogalmának értelmezése túlhaladottá vált!
(a dematerializált értékpapír a „vagyon” körébe vonható)

- A vagyon egy természetes vagy jogi személy pénzben meghatározható javainak összessége.

(A Ptk. nem mindig egyértelmű, kötelezettségeket is ide sorol, a pénzmosás kapcsán lényegében a bűncselekménnyel elért minden gazdagodás)

- A tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. Törvény értelmében: Nem nyomdai (elektronikus) úton előállított névre szóló értékpapír, amiről egy, az értékpapírról - annak tartalmi kellékeit azonosítható módon - kiállított okiratot helyeznek el a központi elszámolóháznál. Sorszáma nincs, a tulajdonos nevét, azonosítására szolgáló adatokat az értékpapírszámla tartalmazza.

Az 50.000.- Ft-ot meg nem haladó pénzmosás csak bizonyos esetekben szabálysértés!

- Szabstv.177. §
- (1a) Aki lopásból, sikkasztásból, csalásból, hűtlen kezelésből, rablásból, kifosztásból, zsarolásból vagy jogtalan elsajátításból származó dolgot vagyoni haszonszerzés végett ötvenezer forintot meg nem haladó értékben megszerez, elrejt vagy elidegenítésében közreműködik, szabálysértést követ el.
- (Beiktatta a 2020. XLIII. tv. 2021 január 1. napjával)

Ajánlott irodalom a pénzmosáshoz

Varga Judit: Pénzmosás a mindennapjainkban

<https://ujbtk.hu/varga-judit-penzmosas-a-mindennapjainkban/>

Dr. Ambrus István: Büntetőjog 2021 – a pénzmosás újrahangolt tényállása és a hálapénz kriminalizálása

<https://ujbtk.hu/dr-ambrus-istvan-buntetojog-2021-a-penzmosas-ujrahangolt-tenyallasa-es-a-halapenz>

[-kriminalizalasa/](https://ujbtk.hu/dr-ambrus-istvan-buntetojog-2021-a-penzmosas-ujrahangolt-tenyallasa-es-a-halapenz)

Gál István László: A pénzmosás új magyar szabályozása 2021-től. Büntetőjogi Szemle 2021/1.

Pénzhamisítés

Pénz fogalma

- Jelenleg vagy a jövőben érvényes törvényes fizetőeszköz (bankjegy és érme),
- Forgalomból kivont bankjegy, ha még átváltható,
- Korlátlanul átruházható értékpapír (a kötvény, a letéti jegy, a befektetési jegy, a részvény, a vagyonjegy, valamint a közraktári jegy
- A külföldi pénz és értékpapír,

A pénzhamisítás fordulatai

Forgalomba hozatal céljából történő

- utánzás vagy meghamisítás [a) pont]
- megszerzés, behozatal, kivitel átvitel,
[b) pont]

Hamis vagy meghamisított pénz forgalomba hozatala [c) pont]

A pénzhamisítás fordulatainak [(304. § (1) a), b) és c)] viszonya

- a.) a forgalomba hozatallal megvalósuló fordulat (c) csak az a) vagy b) pontokban írt elkövetési magatartás hiányában állapítható meg. Az a) vagy b) megállapíthatósága esetén a forgalmazás csak a büntetés kiszabása során lehet jelentős;**
- b.) Az a) és b) pont elvileg egymás mellett is megállhat, ilyenkor folytatólagos a hamisítás (utánzás) és a szerzés.**
- c.) Ha a hamisítás (utánzás) nem a forgalomba hozatal célzatával történt, később azonban mégis sor kerül a forgalmazásra, természetesen csak a c) pontba ütköző fordulat állapítható meg, az előcselekmények legfeljebb súlyosíthatnak.**

Az utánszatok „minőségének” kérdése

- A bírói gyakorlat hajlik arra, hogy a „megtévesztésre való alkalmasság” az a) és b) pont esetében közömbös (BH 1984.482, 1989.346) Eszerint e fordulatokban hitvány minőségű másolatok is a bűncselekmény megállapítását jelenthetik;
c) pont (forgalmazás) esetén azonban szerepe lehet az utánszat minőségének.

Fogyasztóvédelmi és adatvédelmi bűncselekmények

- 415.§ - Rossz minőségű termék forgalomba hozatala
- 417. § - Fogyasztók megtévesztése
- 419. § - Versenytárs utánzása

TILTOTT ADATSZERZÉS – 422. §

INFORMÁCIÓS RENDSZER VAGY ADAT

MEGSÉRTÉSE – 423. §